

[25. 1.]

VOORLOOPIG VERSLAG.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 134 der Zitting 1885-1886, n°. 38 der Buitengewone Zitting 1886 (alleen geleidende brief).

Bij het onderzoek van het voorstel van wet van de heeren J. SCHIMMELPENNING VAN DER OYE, KIELSTRA EN ROOSEBOOM, in de afdeelingen der Tweede Kamer, meenden de meeste leden zich te moeten gedragen aan het Voorloopig Verslag, vóór de ontbinding der Kamer over datzelfde voorstel uitgebracht. De opmerking werd gemaakt, dat het in staat van wijzen brengen daarvan zoude zijn bespoedigd, indien de geachte voorstellers hadden kunnen goedvinden de wederindiening te doen gepaard gaan met eene beantwoording der in gemeld Verslag vervatte bedenkingen.

Artikel 1.

Ad art. 132 a K. t. L. Eenige leden gaven in overweging, de woorden »voor goed" te doen vervallen. Tevens scheen het, met het oog op de terminologie van het Wetboek van Strafrecht, wenschelijk het woord »opzet" door »oogmerk" te vervangen.

Ad art. 159 K. t. L. De meening werd geuit, dat afwezigheid zonder verlof, doch ook zonder oogmerk om 's lands dienst te verlaten, in het stelsel der voorstellers een *delictum sui generis* behoorde uit te maken. Het verschil tusschen de hier gestelde termijnen — twee en acht dagen — kwam aan sommige leden niet voldoende gemotiveerd voor. Ook werd door hen betwijfeld, of het woord »bewijzen" aan het slot van het artikel de bedoeling wel juist uitdrukte. Het geldt hier toch eigenlijk het negatieve feit, dat bij den militair het oogmerk niet bestaan heeft om zich aan 's lands dienst te onttrekken. Ware het niet beter te lezen: »ten ware de reden van afwezigheid ten genoegen des rechters mocht blijken"?

Ad art. 214 K. t. L. Dit artikel slaat kennelijk terug op art. 159. Men gaf daarom in overweging, den aanhef aldus te lezen: »Bijaldien een militair verkeert in het geval van art. 159". Het woord »deserteur", dat hier in het stelsel der voorstellers misplaatst schijnt, werd dan vermeden.

In eene der afdeelingen werden eenige bedenkingen gemaakt tegen het stelsel van wijzigingen in het voorstel, bij het vorig Voorloopig Verslag in overweging gegeven. Uit vrees voor het opnemen eener definitie wilden de leden, wier gevoelen daar werd medegedeeld, het nieuwe artikel 132 a achterwege laten; maar toch namen zij feitelijk dezelfde elementen van het misdrijf weder op in het door hen voorgesteld art. 160. Het scheen dan echter verkieslijk art. 132 a te behouden, dat trouwens niet zoozeer eene definitie bevat, als wel den aard aanduidt van het opzet, voor de strafbaarheid van het feit vereischt. Tegen de lezing van art. 160, door de bedoelde leden aangegeven, bestond

dit bezwaar, dat het wettelijk vermoeden van art. 159 behouden en de bewijslast op den beklaagde gelegd werd. Voor het behoud van deze belangrijke afwijking van de goede rechtsbeginselen was geen voldoende grond. De lange duur eener afwezigheid levert voorzeker een gewichtig vermoeden op, dat de beklaagde voornemens was zich aan den dienst te onttrekken, vooral wanneer hij niets ter verchooning heeft in te brengen; maar of dit inderdaad het geval was, moet de rechter in elk bijzonder geval, in verband met de overige hem gebleken omstandigheden, beslissen; de wet moet het niet uitmaken. Evenmin behoeft de beslissing der vraag, of er poging is dan wel voltooid misdrijf, van een bepaalden, bij de wet aangewezen duur der afwezigheid afhankelijk gemaakt te worden. Dikwijls kan het misdrijf reeds binnen uiterst korten tijd voltooid zijn. Kunnen voorts de woorden »voor goed" in het voorgesteld art. 160 niet tot eene geenszins bedoelde uitlegging van dat artikel aanleiding geven?

Met het opnemen van eene betere omschrijving van het begrip van poging tot desertie kon men zich echter niet in deze afdeeling wel vereenigen. Art. 157, zoo werd opgemerkt, is een ondeelbaar geheel; de tweede zinsnede, die de voorstellers willen doen vervallen, vult de eerste aan. Het geval heeft zich voorgedaan, dat een deserteur zich jaren lang binnen de plaats van zijn garnizoen, Amsterdam, heeft schuil gehouden.

Volgens deze denkbeelden ware het voorstel aldus te wijzigen:

a. Het nieuwe art. 132 a te lezen:

»Wegens desertie in tijd van vrede wordt gestraft de militair die, met het oogmerk om 's lands dienst te verlaten, zich zonder verlof van zijn korps, detachement of garnizoen verijdert of na het eindigen van zijn verlof afwezig blijft;"

b. tusschen artt. 154 en 155 van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande in te voegen:

»Art. 154 a. Poging tot desertie is strafbaar, wanneer het voornemen van den militair daartoe zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard en de uitvoering alleen ten gevolge van omstandigheden, van zijnen wil onafhankelijk, niet is voltooid;"

c. uit art. 155 van gemeld Wetboek te doen vervallen de woorden: »mits die poging door uiterlijke daden of bedrijven aan den dag gelegd zij";

d. art. 157 geheel te doen vervallen;

e. art. 159 eveneens te doen vervallen;

f. art. 160 aldus te wijzigen:

»De correctie van militairen, die zich in tijd van vrede zonder verlof van hun korps, detachement of garnizoen hebben verwijderd, of na het eindigen van hun verlof afwezig zijn gebleven, wordt, wanneer niet blijkt dat bij hen het oogmerk bestaan heeft om 's lands dienst te verlaten, aan de krijgstuicht overgelaten."

Ook ten aanzien van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water zou het voorstel in denzelfden geest dienen te worden gewijzigd.

Vastgesteld den 5den November 1886.

DE SAVORNIN LOHMAN.

VISSER VAN HAZERSWOUDE.

MEES.

VAN BYLANDT.

VAN DER SCHRIECK.

